

Z á z n a m

o přezkoumání postupu státního zástupce v řízení o podmíněném propuštění ods. Alexandra Nováka, vedeném u OSZ v Chomutově pod sp.zn. ZP 61/2015

Z vlastní iniciativy Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem byl v rámci dohledových oprávnění podle § 12d odst.1 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství přezkoumán postup okresního státního zástupce v Chomutově při veřejném zasedání OS v Chomutově dne 07.05.2015 ve věci vedené u OSZ v Chomutově pod sp. zn. ZP 61/2015 a u OS Chomutov pod sp. zn. 2 PP 81/2015. Za tím účelem byl opatřen spis OSZ v Chomutově pro podmíněné propuštění a přeřazení sp. zn. ZT 61/2015 ve věci ods. Alexandra Nováka, nar. 11.02.1956, a dále spis o podmíněném propuštění OS Chomutov sp. zn. 2 PP 81/2015.

Alexandr Novák byl odsouzen rozsudkem Okresního soudu v Chomutově ze dne 14.12.2010 č. j. 6 T 177/2005 – 1280 ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 16.07.2012 č. j. 4 To 170/2011 – 1349 k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 4 let, pro jehož výkon byl zařazen do věznice s dozorem, dále k peněžitému trestu ve výši 5.000.000,- Kč s náhradním trestem odnětí svobody v trvání 2 let, a dále k trestu zákazu činnosti spočívajícím ve výkonu povolání, zaměstnání nebo funkcí, ať již jsou založeny na základě pracovní smlouvy, jmenování, volby, či jiným způsobem spojených s výkonem činnosti v orgánech státní moci, státní a veřejné správy, na dobu 5 let. Stalo se tak proto, že Alexandr Novák byl uznán vinným trestným činem přijímání úplatku podle § 160 odst. 1, odst. 4 písm. a), b) tr. zákona ve znění zákona č. 96/99 Sb. Toho se měl dopustit tím, že jako tehdejší starosta měst Chomutov v průběhu roku 1999 navrhl, organizoval a posléze zajišťoval odprodej akcií z majetku města a v souvislosti s tímto prodeje m sám sebe neoprávněně obohatil, kdy dne 26.05.1999 předložil městskému zastupitelstvu v Chomutově návrh na prodej 15.850 akcií Severočeské plynárenské, a. s., IČ: 49903209, a 50.990 kusů akcií Severočeské energetiky, a. s., IČO: 49903179, přičemž tento návrh byl usnesením zastupitelstva města č. 47/99 ze dn e26.05.1999 přijat a prodej akcií schválen, a tímž usnesením byl Alexandr Novák pověřen realizací prodeje předmětných akcií za nejvýhodnější cenu, minimálně však za 3.000,- Kč za 1 ks. Akcie uvedených společností byly odprodány firmě VNG – Verbudnetz Gas, Aktiengesellschaft Lepizig – SRN, a to za celkovou částku 317.490.000,- Kč, tedy za 4.750,- Kč za 1 ks. Prodej akcií pro firmu VNG Leipzig přitom s vědomím Alexandra Nováka zprostředkoval Peter Schmel – firma Export-Import Agentur, Dortmund, SRN, kdy tomuto firma VNG – Verbudnetz Gas, Aktiengesellschaft Lepizig vyplatila na základě zprostředkovatelské smlouvy provizi ve výši 40.104.000,- Kč (včetně DPH, resp. daně z obratu 16 %), která byla zaslána na konto Petera Schmela č. 071793300 vedeného u Deutsche Bank Chemnitz, kód 87070000, a to v období od 25.06. do 05.07.1999. Tyto finanční prostředky pak po převodu na cizí měnu ve výši 2.270.050 DEM byly Peterem Schmelem dne 27.08.1999 převedeny jako prodejní provize na nákup akcií v ČR na účet společnosti Interkontraktor Ltd., Nikosia – Kyperská republika – č.

001-33-102191 vedený u The Cyprus Popular Bank Ltd., Nikosia, k němuž měl dispoziční a podpisové právo pouze Josef Auer, nar. 04.11.1959, trvale bytem Eggendorf, Gem. Hartberg – Rakouská republika, kdy na jeho příkaz byla v období od 02.09.1999 do 18.01.2000 v postupných platbách, zejména však platbou ze dne 20.09.1999 ve výši 2.065.299,43 DEM převedeno z tohoto účtu a finančních prostředků na soukromý účet Alexandra Nováka a jeho manželky Evy Novákové č. 21254300036 vedený u filiálky Lendes Hypothek Bank, Steiermark AG, filiálka Feldbach, GIRO KONTO – Rakouská republika, navazující na depositní konto cenných papírů č. 21256700619, který byl založen dne 30.08.1999 a k němuž měli dispoziční a podpisové právo pouze Alexandr Novák a Eva Nováková, přičemž obž. Alexandr Novák s těmito penězi volně disponoval, dne 02.12.2000 vybral částku 3.938.216 ATS a částku ve výši 11.986.524 ATS vrátil dne 01.01.2003 na účet společnosti Interkontraktor Ltd., Nikosia.

Do výkonu trestu odnětí svobody byl Alexandr Novák dodán 02.04.2013. Peněžitý trest ve výši 5.000.000,- Kč zaplatil. Trest odnětí svobody vykonával ods. Novák nejprve v Teplicích, poté byl k výkonu trestu přemístěn do Vazební věznice v Litoměřicích.

Ze spisu KSZ v Ústí nad Labem sp. zn. 1 KZT 1168/2014 je známo, že prvně požádal Alexandr Novák, resp. jeho manželka Eva Novák, o podmíněné propuštění z VTOS dne 30.06.2014. O této žádosti rozhodl usnesením Okresní soud v Litoměřicích dne 15.08.2014 pod č. j. 24 PP 44/2014 – 27 tak, že podle § 88 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku a § 331 odst. 1 tr. řádu ods. Alexandra Nováka z výkonu trestu podmíněně propustil, podle § 89 odst. 1 tr. zákoníku nad odsouzeným stanovil dohled v trvání 7 let a podle § 89 odst. 2 tr. zákoníku bylo odsouzeném uloženo vydat bezdůvodné obohacení získané trestným činem. Pokud jde o argumentaci, kterou soud své rozhodnutí odůvodnil, je v tomto okamžiku významné posouzení okolností, za jakých byl Alexandr Novák dodán do výkonu trestu: „Pokud je v hodnocení z výkonu trestu uvedeno, že ods. Novák byl dodán do výkonu trestu do Vazební věznice Praha – Pankrác policií dne 02.04.2013, protože nereagoval na výzvu soudu k nástupu trestu, k tomuto je nutno uvést následující. Ods. Novák s tímto tvrzením nesouhlasil, neboť ve skutečnosti výzvu k nástupu trestu neobdržel. Jak vyplývá z příslušného trestného spisu, skutečně mu tato výzva nebyla doručena, byl mu pouze doručen rozsudek odvolacího soudu, a to dne 26.03.2013. Ods. Alexandr Novák dne 21.11.2012 požádal o odklad výkonu trestu odnětí svobody na dobu nejméně 6 měsíců s odkazem na svůj zdravotní stav, který doložil lékařskými zprávami. Dne 07.12.2012 tuto žádost doplnil s tím, že se v uvedené době nacházel v nemocnici v Teplicích, kde byl hospitalizován. V této své žádosti současně doplnil, že není schopen nastoupit výkon trestu, a navíc mu není známo, kam by v případě výkonu trestu měl nastoupit, přičemž dosud v této době nebylo rozhodnuto o jeho žádosti o odklad z výkonu trestu ze zdravotních důvodů. Vězeňská služba ČR dne 20.12.2012 podala stanovisko k žádosti o odklad k výkonu trestu ze zdravotních důvodů, kde doporučila udělit odsouzenému odklad výkonu trestu odnětí svobody na dobu 6 měsíců. Před skončením této doby pak navrhla provést nové posouzení zdravotního stavu odsouzeného s aktuálními lékařskými nálezy v podrobném a komplexním provedení. Dne 09.01.2013 Okresní soud v Chomutově přibral k posouzení zdravotního stavu odsouzeného znalecký ústav v Nemocnici Na Bulovce, Praha 8, kdy po podání znaleckého posudku mu Okresní soud v Chomutově dne 28.03.2013 rozhodl usnesením č. j. 6 T 177/2005 – 1477, že se výkon trestu odnětí svobody neodkládá. Toto

usnesení bylo doručeno odsouzenému až 12.04.2013 do Věznice Praha Pankrác, ovšem již dne 28.03.2013, tedy současně s vydaným usnesením, vydal předseda senátu OS v Chomutově příkaz k dodání Alexandra Nováka do výkonu trestu odnětí svobody. Do výkonu trestu odnětí svobody byl odsouzený dodán policií 02.04.2013, přičemž před tímto dodáním neobdržel ani usnesení o tom, že mu nebyl povolen odklad výkonu trestu ze zdravotních důvodů, ani neobdržel výzvu k nástupu trestu odnětí svobody. Za tohoto stavu soud nemohl ve smyslu § 88 odst. 3 tr. zákoníku při rozhodování o podmíněném propuštění ods. Alexandra Nováka za uvedený zločin přihlídnout k tomu, zda nastoupil včas do výkonu trestu odnětí svobody, neboť není prokázáno, že by nenastoupil výkon trestu, protože nereagoval na výzvu soudu k nástupu trestu. Pokud jde o uloženou povinnost vydat bezdůvodné obohacení trestným činem, neobsahuje rozhodnutí soudu žádnou argumentaci, navíc jde o výrok poměrně neurčitý, když nespecifikuje, komu a v jakém objemu má být bezdůvodné obohacení vydáno. Jak bude nicméně dále uvedeno, šlo i tak o úvahy zcela liché. Ke stížnosti státního zástupce OSZ v Litoměřicích proti tomuto usnesení vydal krajský soud dne 24.09.2014 č. j. 6 To 386/2014 – 42, předmětné usnesení OS Litoměřice dle § 149 odst. 1 písm. b) tr. řádu zrušil a uložil okresnímu soudu, aby o věci znovu jednal a rozhodl. Předně krajský soud akcentuje, že se ods. Novák měl v průběhu výkonu trestu odnětí svobody dopustit prohřešku proti ústrojové kázní, když k nápravě stačilo jeho samotné projednání. Pokud jde o otázku včasnosti nástupu do výkonu trestu, vytýká krajský soud okresnímu, že hodnotil pouze formální kritérium, tedy neexistenci dokladu o doručení výzvy k nástupu do výkonu trestu a v návaznosti na to přihlížel k výpovědi odsouzeného, který tvrdil, že nevěděl, že do výkonu trestu má nastoupit. I krajský soud zdůrazňuje, že nelze odsouzenému klást k tíži, že se zákonným způsobem, tedy podáním žádosti o odklad, bránil nástupu trestu. Nicméně okresní soud již nehodnotil, jakým způsobem odsouzený jednal po právní moci rozsudku a nezabýval se blíže ani procesním postupem OS v Chomutově, který na odsouzeného vydal příkaz k dodání do výkonu trestu. Podle obsahu předmětného trestního spisu předcházelo vydání příkazu neúspěšné doručování odvolacího soudu na veškeré známé adresy, ani do datové schránky, 28.03.2013 bylo zaznamenáno, že odsouzený vycestoval na neznámé místo v USA, a obhájce odsouzeného odmítl předsedovi senátu sdělit adresu aktivního pobytu odsouzeného. Jak bylo zjištěno, odsouzený skutečně 07.03.2013 vycestoval z Německa do USA, bylo dáno podezření, že odsouzený cestuje na doklady jiného jména a že se hodlá na trvalo usadit v USA, kde v poslední době společnost, ve které má majetkovou účast, nakupovala nemovité majetky. Tím byla dána obava, že odsouzený uprchne, bude se skrývat nebo jinak vyhýbat nástupu do výkonu trestu, vydal proto soud příkaz k dodání do výkonu trestu.

Dále se ze spisu KSZ v Ústí nad Labem sp. zn. 2 KZT 360/2011 zjišťuje, že rozhodnutím Okresního soudu v Litoměřicích ze dne 03.11.2014 č. j. 24 Nt 1509/2014 – 19 došlo k přeřazení Alexandra Nováka pro další výkon trestu odnětí svobody do věznice s dohledem. I toto usnesení napadl stížností státní zástupce, jejíž hlavní argumentací byla potřeba vyčkání pravomocného rozhodnutí o žádosti manželky odsouzeného ze dne 30.06.2014 o jeho podmíněné propuštění. Již v rámci podané stížnosti státní zástupce poukázal na to, že v rámci samotného trestního řízení se již Alexandru Novákovi dostalo oprávněného dobrodiní, pokud byl pro výkon trestu původně zařazen do mírnějšího typu věznice, než by ze zákona příslušelo. Tato stížnost byla zamítnuta usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 18.12.2014 č. j. 7 To 433/2014 – 29. Krajský soud zmiňuje mimo jiné repliku odsouzeného ke stížnosti státního zástupce, připomínající, že se necítí být vinen jednáním, pro které se nachází ve výkonu trestu odnětí svobody.

Stále ještě před uplynutím poloviny trestu odnětí svobody požádal ods. Novák o podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody dne 22.01.2015, o které vedl již chomutovský okresní soud (odsouzený byl v souvislosti ze změnou typu věznice přeložen k dalšímu výkonu trestu do Věznice Všehrady) pod sp. zn. 5 PP 18/2015. Stalo se tak ve veřejném zasedání dne 19.02.2015, když podle protokolu se jako státní zástupce tohoto veřejného zasedání zúčastnil ve Věznici ve Všehrděch okresní státní zástupce JUDr. Ladislav Kosán. Průběh veřejného zasedání nebyl nahráván, bylo k tomu vyhlášeno usnesení podle § 55b odst. 1 tr. řádu. Ve veřejném zasedání byla přečtena žádost o podmíněné propuštění, byl vyslechnut ods. Alexandr Novák, který v rámci své výpovědi vyjádřil stanovisko ke svému postoji k trestné činnosti. Je si vědom, že svým jednáním porušil zákon, předtím však žil řádným životem. Je si vědom toho, že věc, kterou udělal, není správná, a odpykává si za to trest. Pokud v předchozí době bylo jeho stanovisko prezentováno jako odlišné, vysvětluje to tím, že repliky na stížnost státního zástupce v řízení před litoměřickým soudem psal sice jeho jménem, nicméně sám obhájce. Dále byly ve veřejném zasedání čteny původní rozsudek ve věci samé, opis rejstříku trestů, hodnocení odsouzeného z VT, fotokopie některých listin z původního trestního spisu, pracovní smlouva odsouzeného, smlouva o nájmu bytu, předchozí usnesení, výpis pohledávek, obsah spisu OS Litoměřice sp. zn. 24 PP 44/2014, osobní spis odsouzeného, reedukační karta a obsah prověřovacího spisu teplické policie, ve kterém bylo původně dáno, nicméně následně rozptýleno, podezření na spáchání další trestné činnosti v průběhu výkonu trestu ods. Novákem. Následně bylo stranám uděleno slovo k závěrečným řečem. V jejím rámci státní zástupce návrh podmíněné propuštění odsouzeného s tím, že jsou dány podmínky pro takové rozhodnutí, odsouzený je z výkonu trestu velmi dobře hodnocen a nejsou k němu dány žádné negativní poznatky. Uložený peněžitý trest byl řádně zaplacen, odsouzený má funkční rodinné i sociální zázemí, a není na místě dělat rozdíly mezi odsouzenými a přikládat k tíži, že odsouzený je veřejně známou osobou. Navrhl zároveň, aby s ohledem na věk a osobnost odsouzeného byla stanovena zkušební doba v trvání 3 let. Pokud následně soud vyhlásil usnesení, jímž žádost odsouzeného o podmíněné propuštění zamítl, státní zástupce se vzdal stížnosti. Co se týče věcné argumentace, odůvodnil okresní soud své rozhodnutí velice podrobně. Pokud bylo dne 24.02.2015 doručeno okresnímu státnímu zastupitelství, státní zástupce jej vzal na vědomí s poznámkou uložení spisu na lhůtu právní moc. Okresní soud ve svém rozhodnutí podrobně argumentuje předchozím řízením a závěry usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem z 24.09.2014 sp. zn. 6 To 386/2014. Pokud soud zvažoval konkrétní zjištění ve svém řízení, zdůraznil porušení řádu výkonu trestu nošením nepovoleného oděvu. Je pravdou, že kázeňský trest odsouzenému skutečně uložen nebyl, nicméně věc byla řešena jako porušení řádu výkonu trestu vyřízené kázeňským pohovorem. Soud dále akcentuje i skutečnost, že odsouzený trest sám dobrovolně nenastoupil a dosud nezískal na jednání, za které byl pravomocně odsouzen, střízlivý, objektivní náhled. Soud tak dovozuje, že nelze bez významné pochybnosti vyloučit, že aktuální tvrzení odsouzeného o postoji ke spáchanému trestnému činu, je tvrzením zcela účelovým, které skutečný jeho náhled na jednání, za které byl odsouzen, neodráží. Stejně jako krajský soud v září 2014, i okresní soud dne 19.02.2015 podrobně hodnotí jednání odsouzeného následující po pravomocném odsouzení a motivované snahou vyhnout se nástupu trestu. Napadl-li toto usnesení ods. Alexandr Novák stížností, byla tato zamítnuta usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 07.04.2015 č. j. 5 To 90/2015 – 65. Byť jde o rozhodnutí čítající celkem 10 stran textu, dlužno poznamenat, že z naprosté většiny jde o opakování argumentace napadeného rozhodnutí. Okresnímu státnímu zastupitelství v Chomutově bylo doručeno dne 22.04.2015 a je zřejmé, že státní zástupce s ním

pracoval, neboť některé části textu jsou podtržené, při okrajích jsou tužkou psány otazníky, případně poznámky. Krajský soud v odůvodnění svého rozhodnutí zdůraznil, že pokud odsouzený žádá o podmíněně propuštění po výkonu třetiny uloženého trestu, musí být jeho chování ve výkonu trestu vzorné. V případě ods. Nováka však proběhl kázeňský pohovor. Okresní státní zástupce tuto část textu odůvodnění glosuje poznámkou „Kde to je? A co to je?“ Není úplně zřejmý smysl této poznámky, neboť způsob řešení kázeňského přestupku projednáním, lze-li tak dosáhnou sledovaného účelu, předpokládá ustanovení § 46 odst. 2 zákona č. 169/1999 o výkonu trestu odnětí svobody. Krajský soud dále ve svém usnesení činí významný závěr o vědomosti či nevědomosti odsouzeného o okamžiku, kdy a kam má nastoupit trest odnětí svobody, neboť byla-li již 21.11.2012 okresnímu soudu doručena žádost o odklad výkonu trestu zpracovaná jeho tehdejším obhájcem, je nutno z této skutečnosti dovozovat, že ods. Novák o výzvě k nástupu trestu (tehdejší) věděl.

Ze spisu OS v Chomutově sp. zn. 2 PP 81/2015 se zjišťuje, že dne 09.04.2015 sem byl doručen návrh zájmového sdružení občanů Gryphons se sídlem v Mostě, ul. Obchodní 3, na podmíněně propuštění ods. Alexandra Nováka za současné nabídky převzetí záruky tohoto občanského sdružení za dovršení nápravy odsouzeného. V úvodu žádosti se navrhovatel představuje jako občanské sdružení zaregistrované dnem 17.04.2013 u Ministerstva vnitra ČR, jehož členové dobře znají odsouzeného a chtěli by mu pomoci při adaptaci do civilního života po jeho propuštění a převzít záruku za dovršení jeho nápravy. Nabídku převzetí záruky dokládá navrhovatel zápisem z valné hromady ze dne 03.04.2015, zmiňuje 3 členy výboru sdružení, kteří budou dozírat na dovršení nápravy ods. Nováka, a představuje je současně jako osoby, které před nástupem do výkonu trestu s odsouzeným dlouhodobě komunikovali. Sledovat dovršení nápravy pak má i rodinný přítel odsouzeného Daniel Ježek, který s ním je v písemném kontaktu i po dobu výkonu trestu OS. Navrhovatel přiložil též stanovy tohoto občanského sdružení, z nichž je mj. zřejmý též cíl činnosti sdružení, jsou jimi organizace motorkářských výletů a srazů pod hlavičkou Gryphons, případně další motorkářské akce, dále ochrana životního prostředí monitorováním a vyhodnocováním, dále ochrana občanských práv prostřednictvím šířením osvěty, a konečně spolupráce s orgány obcí, krajů, ostatními podobnými sdruženími a jednotlivci. Tyto cíle hodlá sdružení naplňovat společnými jízdami, pořádáním srazů a diskuzí s ostatními motorkáři, dále v rámci zvýšení povědomí o občanských právech, prezentací a udržováním povědomí o právech a povinnostech občana, a konečně kontrolou, monitoringem a výchovnou prezentací ochrany životního prostředí v oblastech koncentrace průmyslu a sídel. Jak je zřejmé z příloženého zápisu z valné hromady občanského sdružení Gryphons ze dne 03.04.2015, bylo jí přítomno 10 členů, z nichž všech 10 hlasovalo pro nabídku a převzetí záruky za dovršení nápravy ods. Alexandra Nováka. Ze zápisu je zároveň zřejmé, že předsedou výboru sdružení je Jan Zálešák. Další 3 členové výboru, kteří mají dozírat na dovršení nápravy ods. Nováka jsou Patrik Chalupný a Václav Merta. Všechny tyto tři osoby zároveň dodaly čisté výpisy z rejstříku trestů. Dále tvoří obsah spisu sdělení Věznice Všehrdy s rozsudcovými daty ke dni 10.04.2015 a hodnocení odsouzeného zpracované vychovatelem Babkou dne 11.04.2015. V rámci tohoto hodnocení je nejprve popisováno zařazení odsouzeného v jednotlivých věznicích a průběh výkonu trestu z věznic v Teplicích a Litoměřicích. Pokud jde o výkon trestu ve Všehrdech, bylo sděleno, že odsouzený má po celou dobu výkonu trestu odnětí svobody chování a vystupování na velmi dobré úrovni, v kolektivu odsouzených spory nemívá a nevyvolává, k zaměstnancům vězeňské služby se chová slušně, pokyny, nařízení a předpisy respektuje a při prováděných pohovorech řádně spolupracuje. Za dobu výkonu trestu byl celkem 6x odměněn, kázeňsky trestán nebyl. Dle stanoviska věznice je míra připravenosti

jmenovaného na život po výkonu trestu celkem dobrá, s ohledem na sociální zázemí a údajně zajištěné zaměstnání. Plně si uvědomuje dosah svého protiprávního jednání i míru zavinění. do spisu byl dále zařazen opis odměn a kázeňských trestů vypovídající o tom, že po dobu výkonu trestu v Teplicích byl kázeňsky odměněn 3x, v Litoměřicích 2x a 02.03.2015 pochvalou i ve Všehrdech. Toto hodnocení pak bylo v rámci veřejného zasedání doplněno o sdělení, že mu byla udělena další kázeňská odměna. Jak je dále ze spisu zřejmé, spolek Gryphons se v tomto řízení nechal zastupovat na základě plné moci ze dne 29.04.2015 advokátkou Mgr. Erikou Vejmelkovou, která v zastoupení uvedeného občanského sdružení soudu doložila listiny prokazující společensky prospěšnou činnost tohoto sdružení. Jde o dopis ze dne 01.05.2015 podepsaný starostou obce Želenice Janem Zálešákem (!) adresovaný sekretáři Gryphons Patriku Chalupníku a vyjadřující poděkování za zapůjčení přenosné pípy s chlazením, která umožnila čepovat na obecní akci „Pálení čarodějnic“ malinovou limonádu dětem. Vstřícnost Gryphons měla napomoci snížit náklady celé akce a umožnila podávat dětem zdarma. Dále jde dopis starosty obce Želenice ze dne 23.03.2015 adresovaný opět sekretáři Gryphons Patriku Chalupníku, a jde o žádost o zapůjčení čtyřkolky na den 02.05.2015 za účelem podpory natáčení o zajímavých cyklistických lokalitách v okolí prováděného Cyklo Point Most Hobby Teamem společně s ústeckou TV. Následuje zdůvodnění žádosti s tím, že celá akce má posloužit k upoutání pozornosti, zviditelnění obce minimálně na úrovni regionu a přilákání nových návštěvníků a cykloturistů. Konečně pak jde o dopis ze dne 16.02.2015 téhož odesílatele a téhož adresáta, kdy jde o žádost obce o pomoc při organizaci tradiční Neckyády v Želenicích a předvedení Hot Rod Show, které se mají uskutečnit 20.06.2015. Dále je k dispozici přihláška ods. Nováka, resp. žádost o přijetí, za člena Gryphons ze dne 23.01.2015. Jak je zřejmé se sdělení všehrdské věznice, poslední odměna byla Alexandru Novákovi udělena 01.05.2015. Veřejné zasedání ve věci bylo nařízeno dne 27.04.2015, o němž byl dne 30.04.2015 vyrozuměn navrhovatel, 27.04.2015 hromadným obesláním

ods. Novák a okresní státní zastupitelství (podle záznamu ve spise je hromadná obsílka založena ve spise 2PP 75/2015). Veřejné zasedání ve věci bylo zahájeno dne 07.05.2015 v 08:42 hodin ve Věznici Všehrdu, kromě senátu mu byl přítomen okresní státní zástupce v Chomutově JUDr. Ladislav Kosán, zapisovatelka Zuzana Sajnerová, z výkonu trestu byl předveden ods. Alexandr Novák, za sdružení Gryphons byli přítomni Jan Zálešák a Daniel Ježek a právní zástupkyně Gryphons Mgr. Erika Vejmelková. V protokolu o veřejném zasedání je Mgr. Vejmelková označena jako obhájce na základě plné moci na č. l. 17 (jde však o plnou moc k zastupování spolku Gryphons v tomto veřejném zasedání). Přítomen veřejnému zasedání byl ještě zástupce věznice p. Vysokomenský. Následně bylo vyhlášení usnesení podle § 55b odst. 1 tr. řádu, že nebude o průběhu veřejného zasedání pořizován zvukový záznam. Následně bylo zjištěno, že jsou zachovány procesní lhůty k přípravě na veřejné zasedání a byl vyslechnut ods. Novák, který uvedl, že s návrhem spolku Gryphons souhlasí. Dále byl jeho výslech zaměřen na to, kde se bude zdržovat v případě podmíněného propuštění, vyjádřil se k poslední udělené kázeňské odměně, i k tomu, že se nepotvrdilo předchozí podezření, že by měl ve výkonu trestu v Teplicích spáchat další trestnou činnost, resp. jednání, kterým by došlo k maření výkonu trestu. Se členy spolku Gryphons byl před nástupem trestu dlouhodobě v kontaktu, mají společné zájmy v oblasti motorismu – historických aut a motocyklů. Dále byly konstatovány listinné důkazy (tak, jak výše zmiňován obsah spisu), obsah spisu OS Chomutov sp. zn. 5 PP 18/2015 a obsah spisu OS Litoměřice sp. zn. 24 PP 44/2014. Na dotaz předsedy senátu uvedl předseda sdružení Gryphons Jan Zálešák, že spolupráce sdružení s ods. Novákem je nejen o společných výletech, ale jedná se i o akce rodinné a akce pro občany, kde pan Novák má možnost zajistit i historická vozidla, spolupráce je plánována v širší oblasti. Následně bylo dokazování ukončeno a stranám bylo uděleno

slovo k závěrečným řečem. Státní zástupce navrhl vyhovět, neboť okresní soud o žádosti odsouzeného rozhoduje již podruhé, když ta předchozí byla projednána v měsíci únoru 2015. Již tehdy bylo stanovisko státního zástupce kladné. Od té doby došlo k určitým změnám, státní zástupce poukázal na to, že odsouzený je nadále kladně hodnocen, přibýly kázeňské odměny a návrh podalo občanské sdružení, které také nabídlo záruku za dovršení nápravy v případě podmíněného propuštění. Navrhl proto, aby žádosti občanského sdružení bylo vyhověno, se současným přijetím záruky a stanovením zkušební doby v trvání 3 až 4 let. Pokud přednesla závěrečný návrh též Mgr. Vejmelková, opět je její vyjádření v protokolu uvozeno slovy „Obhájce uvádí:“ Ods. Novák pouze stručně uvedl, že souhlasí s tím, co bylo uvedeno, a uvědomuje si dosah svého jednání. V 09:07 hodin bylo veřejné zasedání přerušeno za účelem porady senátu a ve veřejném zasedání bylo pokračováno v 09:13 vyhlášením usnesení o tom, že se odsouzený podle § 88 odst. 1, písm. b) tr. zákoníku podmíněně propouští z výkonu trestu odnětí svobody za současného přijetí záruky občanského sdružení Gryphons se sídlem Most, Obchodní 3, za dovršení nápravy odsouzeného. Současně bylo podle § 89 odst. 1 tr. zákoníku odsouzenému stanovena zkušební doba v trvání 4 let. Bylo podáno vysvětlení o významu usnesení, jeho odůvodnění a poučení o opravném prostředku, načež se jak odsouzený, tak zástupce spolku Gryphons, jakož i státní zástupce vzdali stížnosti, a protože státní zástupce, ani odsouzený netrvali na písemném vyhotovení odůvodnění, usnesení jej ani neobsahuje. Následně byl ods. Novák dne 07.05.2015 ve 14:00 hodin propuštěn na svobodu.

Ze spisu OSZ v Chomutově sp. zn. ZP 61/2015 plyne, že první písemností týkající se tohoto posledního řízení byl stejnopis rozsudkových dat ze dne 10.04.2015 doručený sem dne 14.04.2015, dále 20.04.2015 sem bylo doručeno hodnocení odsouzeného Věznicí Všehrdy ze dne 11.04.2015 spolu s opiem odměn a kázeňských trestů, dne 21.04.2015 bylo státnímu zástupci doručeno usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 07.04.2015 č. j. 5 To 90/2015 – 65 (viz shora glosováno JUDr. Kosánem) a následuje již záznam státního zástupce o veřejném zasedání ze dne 07.05.2015. Písemné vyhotovení zkráceného usnesení pak bylo státnímu zástupci doručeno 12.05.2015.

Vyhodnocení:

Má-li být na základě shora uvedeného postup okresního státního zástupce v Chomutově vyhodnocen, je třeba nejprve se pozastavit nad jeho působením v předchozím řízení o žádosti obviněného o podmíněné propuštění z výkonu trestu ve věci vedené pod sp.zn. SPP 18/2015. Přestože ve veřejném zasedání dne 19.2.2015 státní zástupce navrhoval podmíněné propuštění odsouzeného, když shledal, že jsou pro to splněny zákonné podmínky, v okamžiku, kdy soud žádost odsouzeného o podmíněné propuštění zamítl a odsouzený proti tomuto usnesení podal stížnost, státní zástupce se stížnosti vzdal, aniž v záznamu o účasti na tomto veřejném zasedání jakkoli zdůvodnil, proč akceptuje rozhodnutí diametrálně odlišné, než navrhoval (mělo být postupováno analogicky dle čl. 94 odst.1 věty první pokynu obecné povahy nejvyššího státního zástupce poř.č. 8/2009 v účinném znění).

Na první pohled se zdá být logické, že dospěl-li již dne 19.2.2015 okresní státní zástupce v Chomutově k názoru, že jsou splněny podmínky pro podmíněné propuštění odsouzeného Nováka z výkonu trestu odnětí svobody, činil ve veřejném zasedání dne 7.5.2015 zcela identický návrh, podpořený tím, že v mezidobí bylo odsouzenému Novákovi uděleno několik dalších kázeňských odměn (2.3.2015 – pochvala, 1.5.2015 – mimořádné zvýšení doby návštěv během jednoho kalendářního měsíce na 4,5 hodiny) a byla dána nabídka převzetí záruky za dovršení nápravy odsouzeného občanským sdružením. Na druhou stranu ovšem nelze přehlédnout, že ve veřejném zasedání byly předloženy stranám k nahlédnutí mj. spisy Okresního soudu v Litoměřicích sp.zn. 24PP 44/2014 a Okresního soudu v Chomutově sp.zn. 5PP 18/2015, ve kterých byla vedena řízení o předchozích žádostech odsouzeného Nováka o podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, nicméně strany nenavrhly jejich čtení a je tak nanejvýš nepochybné, že ve veřejném zasedání nebylo kromě přečtení návrhu, výpovědi odsouzeného a stručného vyjádření zástupce občanského sdružení Gryphons prováděno prakticky žádné dokazování. Je tak otázkou, zda mohl přítomný státní zástupce pouze na základě čteného návrhu a zmíněného stručného ústního vyjádření Jana Zálešáka (v protokole zachyceno na necelé čtyři řádky) náležitě vyhodnotit, nakolik je návrhovatel svou podstatou a zaměřením činnosti schopen garantovat dovršení výchovného působení na odsouzeného. Přitom jak shora uvedeno (při nepřehlédnutelném personálním propojení vedení obce Želenice a vedením občanského sdružení Gryphons v osobě Jana Zálešáka), deklaroval návrhovatel svou veřejně prospěšnou činnost toliko podílem na třech akcích obce Želenice, z nichž ovšem žádná nebyla ke dni podání nabídky převzetí záruky za dovršení nápravy odsouzeného Nováka realizována (sdružení zapůjčilo pípu na akci „Pálení čarodějnic“ a ačkoli děkovný dopis neobsahuje údaj o datu konání této akce, lze usuzovat, že se uskutečnila 30.4.2015; nelze si nevšimnout, že děkovný dopis je datován dnem 1.5.2015, tedy ve státní svátek, věc byla vyřizována Miroslavou Bartošikovou, pravděpodobně pracovnící Obecního úřadu v Želenici; o zapůjčení čtyřkolky bylo žádáno až na den 2.5.2015, jsetli se ovšem akce uskutečnila, o tom poznatky nejsou; sdružení se má podílet na organizaci neckyády a Hot Road Show až dne 20.6.2015). Ani stanovy sdružení, které byly přiloženy k návrhu, neskýtají konkrétní představu o nástrojích působení sdružení na odsouzeného, kterými má být dovršena jeho náprava a důkazní situace tak, jak byla postavena při vyhlášení usnesení dne 7.5.2015 spíše napovídá tomu, že díky nabídce převzetí záruky jmenovaným občanským sdružením za dovršení nápravy odsouzeného bude odsouzenému Novákovi umožněno věnovat se koníčku – motorismu a přátelům, kterému se ve výkonu trestu odnětí svobody věnovat nemohl.

Ze strany okresního státního zástupce v Chomutově byly v rámci veřejného zasedání dne 7.5.2015 zcela pominuty důvody, pro které nebyl odsouzený Alexandr Novák podmíněně propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody v předcházejících dvou řízeních. Je pravdou, že v rámci přípravy na toto veřejné zasedání neměl státní zástupce k dispozici usnesení Okresního soudu v Litoměřicích ze dne 15.8.2014 č.j. 24 PP 44/2014-27 a na něj navazující usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 24.9.2014 č.j. 6 To 386/2014-42. Osobně se ovšem zúčastnil veřejného zasedání před Okresním soudem v Chomutově dne 19.2.2015 ve věci vedené pod sp.zn. 5 PP 18/2015 a byla mu tak známa podrobná argumentace, kterou tento soud odůvodnil zamítnutí žádosti odsouzeného o podmíněné propuštění z výkonu trestu po uplynutí 1/3 uloženého trestu. Navíc od 22.4.2015 měl k dispozici usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 7.4.2015 č.j. 5 To 90/2015-65, kterým byla zamítnuta stížnost odsouzeného, proti usnesení Okresního soudu v Chomutově ze dne 19.2.2015, toto rozhodnutí okresní státní zástupce nepřehlédnutelným způsobem glosoval a bylo mu tedy

známo, že jedním z důvodů, pro které soudy do té doby neshledávaly podmínky pro podmíněné propuštění odsouzeného z výkonu trestu, byly jeho obstrukce předcházející nástupu trestu a způsob a důvody, které k němu vedly, jakým nakonec byl do výkonu trestu odnětí svobody dodán. Ačkoli podle § 88 odst.3 trestního zákoníku „soud při rozhodování o podmíněném propuštění odsouzeného za zločin přihlédne také k tomu, zda odsouzený včas nastoupil do výkonu trestu...“, nevěnoval této otázce okresní státní zástupce ve veřejném zasedání dne 7.5.2015 vůbec žádnou pozornost a z průběhu dokazování nelze usuzovat, že by se danou otázkou vůbec soud zabýval. Je tak na místě závěr o tom, že minimálně v řízení, které vyhlášení rozhodnutí o podmíněném propuštění odsouzeného Alexandra Nováka předcházelo, byl porušen zákon v ustanovení § 88 odst.3 trestního zákoníku ve prospěch odsouzeného.

Odsouzený Alexandr Novák byl podmíněně propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody za současného přijetí záruky občanského sdružení Gryphons, se sídlem v Mostě, Obchodní 3, za dovršení nápravy odsouzeného usnesením Okresního soudu v Chomutově ze dne 7.5.2015 č.j. 2 PP 81/2015-31 podle § 88 odst.1 písm.b) trestního zákoníku. V souladu s ustanovením § 136 odst.3 trestního řádu bylo usnesení v písemné podobě vyhotoveno jako zjednodušené (neobsahující odůvodnění). Podle § 88 odst.1 trestního zákoníku:

„Soud může odsouzeného podmíněně propustit na svobodu, jestliže odsouzený po právní moci rozsudku, zejména ve výkonu trestu svým chováním a plněním svých povinností prokázal polepšení a může se od něho očekávat, že v budoucnu povede řádný život nebo soud přijme záruku za dovršení nápravy odsouzeného, a

a) odsouzený vykonal alespoň polovinu uloženého nebo podle rozhodnutí prezidenta České republiky zmírněného trestu odnětí svobody, nebo

b) odsouzený, jenž nebyl odsouzen za zvlášť závažný zločin a který dosud nebyl ve výkonu trestu odnětí svobody, vykonal alespoň třetinu uloženého nebo podle rozhodnutí prezidenta České republiky zmírněného trestu odnětí svobody.“

Pokud odsouzený Alexandr Novák započal s výkonem čtyřletého trestu odnětí svobody dne 2.4.2013, je zřejmé, že ke dni 2.4.2015, tedy v den předcházející podání návrhu občanského sdružení Gryphons na jeho podmíněné propuštění, vykonal polovinu jemu uloženého trestu odnětí svobody a splňoval tak základní kritérium pro podmíněné propuštění, předpokládané ustanovením § 88 odst.1 písm.a) trestního zákoníku. K tomuto zákonnému ustanovení také navrhovatel vázal svůj návrh. Přesto bylo nakonec o jeho podmíněném propuštění rozhodnuto podle § 88 odst.1 písm.b) trestního zákoníku. Může se zdát, že jde o pochybení formální, nicméně nelze ponechat stranou pozornosti, že pro postup podle § 88 odst.1 písm.b) trestního zákoníku stanoví zákon sice mírnější podmínku v podobě alespoň jedné třetiny vykonaného trestu, na druhé straně další zpřísnující podmínky v podobě omezeného okruhu trestných činů, pro které byl konkrétní odsouzený odsouzen a osobu prvně se nacházející ve výkonu trestu. Tato všechna kritéria jsou ovšem významná a posuzují se jen do té doby, dokud odsouzený nevykoná alespoň polovinu z uloženého trestu a poté se i ohledně něho

uplatní obecná kritéria § 88 odst.1 písm.a) trestního zákoníku. Proto je na místě závěr, že v tomto ohledu byl samotným usnesením ze dne 7.5.2015 porušen zákon v ustanovení § 88 odst.1 písm.b) trestního zákoníku v neprospěch odsouzeného. V každém případě je i v tomto ohledu zcela transparentní pochybení státního zástupce, který byl vyhlášen předmětného rozhodnutí přítomen, že se do protokolu vzdal stížnosti a zbavil se tak možnosti na tuto zjevnou nezákonnost reagovat opravným prostředkem.

V rámci vykonaného dohledu byla také zaměřena pozornost na možnost podmíněného propuštění odsouzeného Alexandra Nováka z výkonu trestu odnětí svobody v návaznosti na další podmínku, předpokládanou ustanovením § 88 odst.3 trestního zákoníku: „Soud při rozhodování o podmíněném propuštění odsouzeného za zločin přihlédně také k tomu, zda odsouzený a zda částečně nebo zcela nahradil či jinak odčinil škodu nebo jinou újmu způsobenou trestným činem nebo zda vydal bezdůvodné obohacení získané trestným činem.“ Jak ze shora uvedeného vyplývá, Alexandr Novák nebyl odsouzen za trestný čin (skutek), kterým by byla způsobena škoda. Výsledným efektem trestné činnosti pro něho bylo získání úplatku ve výši přesahující 40 miliónů korun, přičemž již v okamžiku podání obžaloby bylo zároveň patrné, že více než 23 miliónů korun vrátil tomu, kdo mu úplatek poskytl. Dalších pět miliónů zaplatil na tehdy v maximální možné míře uloženém peněžitým trestu. Pokud jde o dalších zhruba 12 miliónů korun či náhradní hodnotu za ně, nepodařilo se je v průběhu trestního řízení zajistit tak, aby mohlo být rozhodnuto o jejich propadnutí, v krajním případě o jejich zabránění. Je tak třeba řešit otázku, zda mají charakter bezdůvodného obohacení, když právě tímto směrem se ubíraly myšlenky litoměřického, částečně chomutovského okresního soudu, ale i Krajského soudu v Ústí nad Labem, pokud rozhodovaly o předchozích žádostech odsouzeného o podmíněné propuštění. Zcela zásadní pro řešení problému je definice a obsah pojmu „bezdůvodné obohacení“ tak jak ji podává ustanovení § 2991 občanského zákoníku, zejména pak ustanovení odstavce 1. (Kdo se na úkor jiného bez spravedlivého důvodu obohatí, musí ochuzenému vydat, oč se obohatil). Daná úprava tedy předpokládá bezdůvodnost, obohacení, ochuzení a nexus mezi nimi. Jakkoli v případě poskytnutého úplatku jistě nejde o plnění na základě spravedlivého důvodu a je splněn i předpoklad obohacení na straně příjemce úplatku (v daném případě ods. Alexandra Nováka), jen stěží lze akt poskytnutí úplatku (v daném případě zemřelých spoluobžalovaným Peterem Schmelem) považovat za ochuzení na straně poskytovatele úplatku a vycházet z předpokladu, že jde o plnění na jeho úkor, když sám takové plnění poskytuje zcela dobrovolně a ze své vůle. Z pohledu dané definice tedy úplatek bezpochyby za bezdůvodné obohacení považovat nelze, jde však o výnos z trestné činnosti, který je možno a nutno (jsou-li pro to splněny zákonné podmínky) odčerpát uložením trestu propadnutí majetku, příp. propadnutí věci, propadnutí náhradní hodnoty, peněžitého trestu, popřípadě také uložením ochranného opatření zabránění věci. V daném případě byl odsouzenému Alexandru Novákovi uložen odsuzujícím rozsudkem peněžitý trest v tehdy maximální možné výměře 5 miliónů korun a v průběhu přípravného řízení se nepodařilo zajistit žádný majetek, věci pocházející z trestné činnosti (či věci za ně pořízené), aby bylo možno některým z dalších vyjmenovaných trestů, resp. ochranného opatření, na odsouzeného působit. Aktuálně ovšem, ve smyslu § 89 odst. 2 trestního zákoníku v tomto směru uložení žádného opatření v úvahu nepřichází. S ohledem na tento závěr již jen na okraj je třeba poznamenat, že i v případě, přicházelo-li by takové opatření v úvahu, musela by povinnost být stanovena zcela konkrétně, aby tak bylo zřejmé komu a v jakém rozsahu má být plněno, jinak by šlo o výrok zcela neurčitý a tak v podstatě nevykonatelný. Žádné dokazování v tomto směru však soudy v rámci porozsudkové agendy ani nevedly.

Závěr:

1) S ohledem výše uvedené poznatky a na konstatovanou nezákonnost usnesení Okresního soudu v Chomutově ze dne 7.5.2015 č.j. 2 PP 81/2015-31, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, bude věc nově zapsána do rejstříku 1 KZZ/2015 jako přezkoumání zákonnosti pravomocného rozhodnutí z vlastní iniciativy zdejšího státního zastupitelství a následně bude spis Okresního soudu v Chomutově sp. zn. 2 PP 81/2015 předložen postupem podle § 46 odst. 3 vyhl. č. 23/1994 Sb., o jednacím řádu státního zastupitelství, zřízení poboček některých státních zastupitelství a podrobnostech o úkonech prováděných právními čekateli ministru spravedlnosti s návrhem na podání stížnosti pro porušení zákona ve prospěch i v neprospěch ods. Alexandra Nováka.

2) Zjištěné nedostatky v postupu okresního státního zástupce v Chomutově budou tomuto vytčeny a s ohledem na to, že jde o věc skončenou a na úrovni OSZ nepřichází v úvahu žádné další opatření, bude mu uloženo, aby poznatky z dané věci byly zobecněny v další praxi tohoto státního zastupitelství a byla učiněna taková opatření, aby v budoucnu k opakování stejných pochybení nedošlo.

3) Tento záznam spolu s kompletním spisovým materiálem, který je v okamžiku jeho zpravování k dispozici (tj. včetně spisu OSZ v Chomutově sp. zn. ZP 61/2015 a OS v Chomutově sp. zn. 2 PP 81/2015) bude bezprostředně předložen krajskému státnímu zástupci v Ústí nad Labem ke zvážení případného dalšího postupu s ohledem na intenzitu pochybení zjištěných v postupu okresního státního zástupce v Chomutově.

Zapsal dne 26.05.2015